

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 26/2022-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného obchodnou spoločnosťou Škubla & Partneri s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Martin Škubla, proti upovedomeniu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/1 Gv 26/20/1000-167 z 21. júla 2021, nekonaniu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky o námietke zaujatosti a príkazu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/2 GPt 392/21/1000-6 z 30. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) upovedomením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) č. k. VII/1 Gv 26/20/1000-167 z 21. júla 2021, nekonaním špeciálnej prokuratúry o námietke zaujatosti a príkazom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. IV/2 GPt 392/21/1000-6 z 30. augusta 2021. Žiada ďalej, aby boli upovedomenie špeciálnej prokuratúry a príkaz generálnej prokuratúry zrušené a vec bola vrátená generálnej prokuratúre na ďalšie konanie. Požaduje tiež prikázať špeciálnej prokuratúre konať a rozhodnúť o námietke zaujatosti sťažovateľa voči špeciálnemu prokurátorovi a prokurátorom špeciálnej prokuratúry. Napokon požaduje priznanie náhrady trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu sťažovateľa do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezú ústavného súdu.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledovný skutkový stav veci:

3. Proti sťažovateľovi vedie vyšetrovatel'ka trestné stíhanie začaté 25. júna 2015. Dozor nad vyšetrovaním vykonáva špeciálna prokuratúra. Obvinenie voči sťažovateľovi vzniesla vyšetrovatel'ka 1. decembra 2020. Uznesením Špecializovaného trestného súdu Pezinok (ďalej len „špecializovaný súd“) zo 4. decembra 2020 bol sťažovateľ vzatý do väzby, avšak uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zo 7. januára 2021 bolo uznesenie špecializovaného súdu zrušené a sťažovateľ bol z väzby prepustený.

4. Dňa 5. februára 2021 bol JUDr. Daniel Lipšic zvolený za špeciálneho prokurátora, ktorý 15. februára 2021 zložil sľub. Po vymenovaní špeciálneho prokurátora došlo v trestnom stíhaní vedenom proti sťažovateľovi k zmene osoby dozorového prokurátora, a to opatrením špeciálneho prokurátora z 10. júna 2021. Ako dôvod tejto zmeny bol uvedený príchod nových prokurátorov na špeciálnu prokuratúru a s tým súvisiace prerozdelenie agendy.

5. Sťažovateľ podal viacero námietok zaujatosti voči špeciálnemu prokurátorovi a všetkým prokurátorom špeciálnej prokuratúry, a to 6. júla 2021, 2. augusta 2021, 7. septembra 2021 a 29. septembra 2021. Ani jedna z týchto námietok zaujatosti nebola v žiadnom rozsahu vecne vybavená. Prvé dve námietky zaujatosti boli príkazom vybavené nie ako námietky zaujatosti, ale ako žiadosti sťažovateľa o odňatie a prikázanie veci, pričom zároveň bolo rozhodnuté, že sa trestná vec sťažovateľa špeciálnej prokuratúre neodníma.

6. Sťažovateľ argumentoval, že v prípade zaujatosti špeciálneho prokurátora je potrebné vylúčiť z konania aj všetkých prokurátorov špeciálnej prokuratúry, a to vzhľadom na hierarchické, monokratické a subordinačné postavenie prokurátorov v spojení s právomocou špeciálneho prokurátora riadiť a kontrolovať podriadených prokurátorov a v tej súvislosti vydávať im záväzné príkazy a pokyny. Žiadal preto, aby z dôvodu zaujatosti boli vylúčení všetci prokurátori špeciálnej prokuratúry vrátane špeciálneho prokurátora z úkonov trestného konania v jeho veci.

7. Podstata námietky zaujatosti spočívala vo viacerých skutočnostiach. Špeciálny prokurátor ešte ako minister vnútra v roku 2012 zriadil vyšetrovací tím „Gorila“, pričom túto skutočnosť špeciálny prokurátor sám ešte ako predtým advokát aj subjektívne vnímal ako konflikt, ktorý by mu znemožňoval prevziať obhajobu sťažovateľa. Špeciálny prokurátor sa ešte ako poslanec a politik mediálne vyjadroval spôsobom, z ktorého je zrejmé, že najneskôr v roku 2015 pojal presvedčenie, že v trestnej veci vedenej proti sťažovateľovi sa skutok stal a že „pôjde niekto sedieť“. V máji 2015 inicioval spolu s ďalšími poslancami zvolanie mimoriadnej schôdze Národnej rady Slovenskej republiky, ktorá sa konala 15. júna 2015. Súčasťou poslaneckého návrhu bol text uznesenia požadujúceho, aby bol sťažovateľ (a ďalšie podozrivé osoby) postavený pred súd. Verejné vyjadrenia špeciálneho prokurátora dokumentujú jeho dlhodobý antagonistický vzťah k sťažovateľovi a k skupine [REDAKOVANÉ] (teda skupine podnikateľských subjektov, v ktorých mal majetkovú účasť a vykonával riadiaci vplyv sťažovateľ). Špeciálny prokurátor (ešte ako poslanec) napríklad na spomenutej schôdzi 15. júna 2015 verejne tvrdil, že finančná skupina má priamo vplyv na parlament, že ide o biele goliere tvoriace súčasť podsvetia, že pracuje ako spravodajská organizácia a je nebezpečná pre štát, lebo ovláda niektorých politikov a médiá. Špeciálny prokurátor mal so sťažovateľom až do decembra 2016 (do nástupu špeciálneho prokurátora do advokátskej kancelárie Dentons Europe CS LLP) veľmi napäté vzťahy brániace jeho advokátskej činnosti v tejto advokátskej kancelárii. Aj preto bol v tejto otázke závislý od rozhodnutia sťažovateľa. Skupina [REDAKOVANÉ], ktorej je sťažovateľ zakladateľom, bola najväčším klientom

advokátskej kancelárie a bolo zrejme, že pred samotným nástupom špeciálneho prokurátora (vtedy ešte advokáta) do advokátskej kancelárie je nevyhnutné usporiadať vzťahy medzi sťažovateľom a špeciálnym prokurátorom. Premietlo sa to do uzatvorenia zmluvy medzi špeciálnym prokurátorom (advokátom) a [REDAKOVANÉ] (sťažovateľom). Uzavretím zmluvy však konflikt nezanikol a niektoré záväzky zo zmluvy pretrvávajú aj po odchode špeciálneho prokurátora z advokátskej kancelárie, teda aj po skončení jeho výkonu advokácie.

8. To, ako sa špeciálny prokurátor verejne vyjadroval na adresu dozorového prokurátora JUDr. Repu v trestnej veci proti sťažovateľovi, nasvedčuje tomu, že špeciálny prokurátor bol s JUDr. Repom v súkromnom, neoficiálnom kontakte a získaval od neho informácie o prípadoch vrátane trestného stíhania vedeného proti sťažovateľovi ešte predtým, ako sa stal špeciálnym prokurátorom (v ďalšom sťažovateľ uvádza konkrétne medializované rozhovory).

9. Potom, ako bol sťažovateľ 1. decembra 2020 zadržaný a bolo voči nemu vznesené obvinenie, došlo k vykonaniu prehliadky nebytových priestorov budovy [REDAKOVANÉ]. Toho istého dňa investičný riaditeľ [REDAKOVANÉ] volal špeciálnemu prokurátorovi (vtedy ešte advokátovi) ako trestnému právnikovi, s ktorým sa poznal a stretával na pravidelnej báze, a pýtal sa ho, čo môže byť dôvodom vniknutia ozbrojeného komanda do budovy [REDAKOVANÉ] a či to nesúvisí s výsluchom sťažovateľa konaným toho istého dňa. Špeciálny prokurátor (vtedy ešte advokát) poskytol [REDAKOVANÉ] informácie o dôvode úkonu a zadržaní sťažovateľa, teda informácie, ku ktorým vtedy ešte ako advokát nemohol mať legálny prístup. Zároveň 2. decembra 2020 sprostredkoval sťažovateľovi ponuku, ktorej účelom bolo urobiť zo sťažovateľa spolupracujúceho obvineného, resp. svedka v iných bližšie nespresnených trestných stíhaniach výmenou za „čo najmiernejšie následky“, čo sťažovateľ odmietol.

10. Špeciálny prokurátor v dobe po 1. decembri 2020 (teda po zadržaní sťažovateľa) poskytol médiám 3 rôzne verzie ohľadne prípadnej obhajoby sťažovateľa v trestnom konaní. Najprv poprel, že by takáto ponuka vôbec prišla, neskôr prípadnú obhajobu odmietol komentovať a napokon vyhlásil, že ponuku na obhajobu sťažovateľa dostal, ale odmietol ju.

11. Špeciálny prokurátor poskytol 8. a 9. februára 2021 dva rozhovory (TV Markíza a Nový čas), v ktorých opakovane uvádzal, že uznesenie špecializovaného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby bolo kvalitne odôvodnené a uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bol sťažovateľ z väzby prepustený, bolo prekvapivé. Vzhľadom na časovú nadväznosť išlo o minimálne predčasné vyjadrenia, keďže uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené až 10. februára 2021, takže v čase poskytnutých rozhovorov odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu nebolo ešte verejne dostupné.

12. Vzhľadom na dosiaľ uvedené vzniká podozrenie, že špeciálny prokurátor zasahoval do trestného stíhania sťažovateľa a jeho vedenie podrobne koordinoval. Rovnako existuje podozrenie, že koordinoval priebeh trestného stíhania v časti týkajúcej sa dovolania ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) aj so samotnou ministerkou spravodlivosti.

13. Sťažovateľ poukazuje tiež na status špeciálneho prokurátora z 29. júla 2021 uverejnený na sociálnej sieti Facebook, ako aj na jeho rozhovor pre spravodajský portál aktuality.sk z 30. júla 2021.

14. Dňa 19. septembra 2021 sa špeciálny prokurátor zúčastnil politickej diskusie v TV Markíza, pričom z jeho vyjadrení vyplýva, že v momente podania námietok zaujatosti už vykonal konkrétne úkony vo vzťahu k trestnému stíhaniu sťažovateľa, čo znamená, že mal o podaných námietkach zaujatosti rozhodnúť, čo však do podania ústavnej sťažnosti podľa vedomostí sťažovateľa neurobil.

15. Upovedomením špeciálnej prokuratúry č. k. VII/1 Gv 26/20/1000-167 z 21. júla 2021 bolo obhajcovi sťažovateľa oznámené, že písomné podanie zo 6. júla 2021 označené ako „*Námietka zaujatosti voči špeciálnemu prokurátorovi Danielovi Lipšicovi a všetkým prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry*“ bolo vyhodnotené podľa obsahu ako žiadosť o odňatie trestnej veci špeciálnej prokuratúre a na jej prikázanie inej prokuratúre podľa § 201 ods. 6 písm. a) a § 23 ods. 1 Trestného poriadku (per analogiam) s tým, že o návrhu z dôvodu príslušnosti rozhodne generálna prokuratúra.

16. Príkazom generálnej prokuratúry č. k. IV/2 GPt 392/21/1000-6 z 30. augusta 2021 doručeným (podľa dátumovej pečiatky) obhajcovi sťažovateľa 2. septembra 2021 podľa § 201 ods. 6 písm. a) Trestného poriadku *per analogiam* vec trestného stíhania sťažovateľa nebola odňatá špeciálnej prokuratúre.

17. Na základe návrhu sťažovateľa uznesením generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) č. k. IV/3 Pz 29/21/1000-12 z 31. augusta 2021 boli zrušené uznesenie dozorového prokurátora z 10. marca 2021 o zamietnutí sťažnosti podanej sťažovateľom proti uzneseniu o vznesení obvinenia, chybné konanie, ktoré uzneseniu dozorového prokurátora o sťažnosti predchádzalo, vrátane uznesenia o vznesení obvinenia, ako aj ďalšie rozhodnutia vyšetrovateľky a dozorového prokurátora na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Toto uznesenie bolo obhajcovi sťažovateľa doručené 2. septembra 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľa

18. Sťažovateľ zdôrazňuje, že trestné stíhanie v súčasnosti pokračuje, pričom je opäť v štádiu pred vznesením obvinenia. Nie je formálne obvinený, ale treba ho považovať za tzv. materiálne obvineného. Nie je vylúčené opätovné vznesenie obvinenia voči nemu, pričom nie je isté, či a najmä kedy bude vznesené. Toto obdobie do konečného meritórneho rozhodnutia predstavuje pre sťažovateľa stav právnej neistoty, v ktorom mu nie je v rámci trestného stíhania formálne priznaný status strany, resp. subjektu konania a s tým spojené procesné práva. Preto v súčasnosti nemá žiadne možnosti obrany proti nezákonnosti, hoci ju vníma. Zároveň nie je isté, či a kedy získa procesné práva tak, aby prípadne mohol dosiahnuť nápravu protiprávneho stavu smerujúceho proti jeho osobe. Z týchto dôvodov ide o odlišnú situáciu, ako sú prípady opakovane sa vyskytujúce v rozhodovacej praxi ústavného súdu, ktorý vyjadril stanovisko o nedostatku svojej právomoci vzhľadom na jeho subsidiaritu vo vzťahu k orgánom činným v trestnom konaní, resp. všeobecným súdom. V prípade sťažovateľa nie je splnená podmienka na odmietnutie ústavnej sťažnosti z dôvodu subsidiarity, keďže možno predpokladať, že sťažovateľ nebude mať v primeranom čase iný dostupný prostriedok nápravy prostredníctvom iného príslušného orgánu (najmä všeobecného súdu). Trestné stíhanie môže byť aj zastavené, čo takúto možnosť celkom vylúči (v takomto prípade, samozrejme, zanikne aj hrozba vyplývajúca sťažovateľovi z nezákonnosti, na ktorú

poukazuje). Ak bude sťažovateľ obvinený, získa síce procesné postavenie a možnosť uplatňovať prostriedky nápravy protiprávneho stavu od orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov, avšak dovtedy bude trestné stíhanie prebiehať pod vplyvom nedostatkov, na ktoré sťažovateľ poukazuje, pričom nikdy nebude možné úplne zhojiť následky takejto procesnej situácie. Z týchto dôvodov sú preto splnené podmienky uplatnenia právomoci ústavného súdu.

19. Sťažovateľ je presvedčený, že námietku zaujatosti všetkých prokurátorov špeciálnej prokuratúry nebolo možné vybaviť prejudiciálne v rámci rozhodovania o jeho návrhu na odňatie trestnej veci špeciálnej prokuratúre, pretože sa tak malo stať osobitným rozhodnutím predchádzajúcim rozhodnutiu o odňatí, resp. neodňatí veci špeciálnej prokuratúre. Z tohto dôvodu sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru upovedomením špeciálnej prokuratúry z 21. júla 2021, príkazom generálnej prokuratúry z 30. augusta 2021, ako aj nekonaním špeciálnej prokuratúry o sťažovateľovej námietke zaujatosti s tým, aby upovedomenie špeciálnej prokuratúry z 21. júla 2021 a príkaz generálnej prokuratúry z 30. augusta 2021 boli zrušené a vec bola vrátená generálnej prokuratúre na ďalšie konanie. Požaduje tiež prikázať špeciálnej prokuratúre konať a rozhodnúť o námietke zaujatosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

20. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v ustanovení § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019).

21. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní,

ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

22. Ústavný súd poukazuje v prvom rade na ustanovenie § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku, podľa ktorého v rámci preskúmania podanej obžaloby samosudca obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä porušenie práva na obhajobu. Ďalej poukazuje ústavný súd na ustanovenia § 306 a nasledujúcich Trestného poriadku, podľa ktorých je opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, pričom obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo dotýka, môže toto odvolanie podať pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na to odkazuje ústavný súd v konkrétnosti na ustanovenia § 321 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorých odvolací súd zruší napadnutý rozsudok (okrem iných prípadov) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby. Ústavný súd ďalej poukazuje na ustanovenie § 368 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého možno podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa ustanovení § 371 Trestného poriadku. V nadväznosti na to odkazuje ústavný súd na ustanovenie § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa rozhodnutím podľa odseku 1 § 368 Trestného poriadku rozumie (okrem iných) aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) [rozsudok a trestný rozkaz] až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol. Napokon v tomto kontexte poukazuje ústavný súd aj na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, podľa ktorého možno dovolanie podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

23. Z jednotlivých ustanovení Trestného poriadku citovaných v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že skutočnosti namietané sťažovateľom, a síce tvrdenia o zaujatosti prokurátorov špeciálnej prokuratúry, o nesprávnom postupe pri prejednaní ním uplatnenej námietky zaujatosti, potenciálne zakladali (nie bez ďalšieho preukazovali, pozn.) dôvod na odmietnutie obžaloby, podanie odvolania, prípadne dovolania v ďalšej etape súdneho konania. Platná právna úprava trestného konania teda sťažovateľovi umožňovala v nasledujúcich štádiách trestného konania v rámci uplatnenia práva na obhajobu domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv, pri preskúmaní obžaloby, následne prostredníctvom riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku – odvolania a dovolania, na základe podania ktorých by bol konajúci súd (odvolací prípadne dovolací) oprávnený a povinný preskúmať opodstatnenosť tvrdení sťažovateľa o existencii zaujatosti orgánu činného v trestnom konaní (príslušného prokurátora).

24. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ mal v systéme trestného konania k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie ochrany svojich práv, v prípade uznania jeho argumentácie všeobecným súdom oprávneným preskúmať podanú obžalobu, oprávneným konať o jeho prípadnom odvolaní či dovolaní. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstúpil v danej fáze do prebiehajúceho trestného konania a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc všeobecných súdov. Preto ústavnú sťažnosť odmietol pre jej

neprípustnosť podľa § 132 ods. 2 v spojitosti s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorej sa mohol domáhať. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie označenej možnosti ochrany práv sťažovateľa nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

25. Ústavnú sťažnosť v časti nekonania špeciálnej prokuratúry o sťažovateľovej námietke zaujatosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú z dôvodu zrušenia jeho obvinenia v trestne stíhanej veci. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07). Preto túto časť ústavnej sťažnosti ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

26. Sťažovateľ sám správne uvádza, že v dôsledku zásahu generálnej prokuratúry, ktorá postupom podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku právoplatné uznesenie o vznesení obvinenia voči nemu zrušila, nie je už formálne obvinený. Napriek tomu však dospieva k názoru, že vzhľadom na všetky okolnosti ho treba považovať za tzv. materiálne obvineného, pretože nie je vylúčené opätovné vznesenie obvinenia voči nemu, a to vzhľadom na skutočnosť, že meritórne nebolo ešte vo veci rozhodnuté (zrejme tým má na mysli, že trestné stíhanie vo veci zastavené nebolo). Ak by bol znova aj formálne obvinený a získal by opäť procesné práva umožňujúce mu brániť sa voči nezákonným zásahom orgánov činných v trestnom konaní, príp. všeobecných súdov, mohlo by už byť neskoro, pretože by nikdy nebolo možné úplne zhojiť vzniknuté následky.

27. Jadrom ústavnej sťažnosti je okolnosť, že hoci sťažovateľ opakovane (štyrmi podaniami) namietal zaujatosť špeciálneho prokurátora a všetkých prokurátorov špeciálnej prokuratúry, o týchto námietkach zaujatosti nikdy nebolo rozhodované. Tak špeciálna prokuratúra, ako aj generálna prokuratúra dospeli totiž k názoru, že sťažovateľ z obsahového hľadiska požaduje odňatie jeho trestnej veci špeciálnej prokuratúre z dôvodu zaujatosti všetkých jej prokurátorov. Generálna prokuratúra práve v tomto zmysle jeho námietky vybavila, pričom zároveň ako predbežnú (prejudiciálnu) otázku posúdila problematiku námietky zaujatosti všetkých prokurátorov špeciálnej prokuratúry, ktorú vyhodnotila ako nedôvodnú. Inými slovami, podľa názoru generálnej prokuratúry námietku zaujatosti všetkých prokurátorov špeciálnej prokuratúry bolo možné vybaviť prejudiciálne v rámci rozhodovania o žiadosti sťažovateľa odňať jeho trestnú vec špeciálnej prokuratúre. S týmto názorom sťažovateľ rozhodne nesúhlasí a je presvedčený, že o námietke zaujatosti všetkých prokurátorov špeciálnej prokuratúry sa malo rozhodovať osobitným rozhodnutím, ktoré malo predchádzať rozhodovaniu o odňatí jeho trestnej veci špeciálnej prokuratúre.

28. Ústavný súd konštatuje, že zo štyroch námietok zaujatosti všetkých prokurátorov špeciálnej prokuratúry boli prvé dve námietky (zo 6. júla 2021 a z 2. augusta 2021) podané v čase, keď voči

sťažovateľovi bolo právoplatne vznesené obvinenie. Ďalšie dve námietky zaujatosti (zo 7. septembra 2021 a z 29. septembra 2021) boli podané v čase, keď už sťažovateľ status obvineného podľa Trestného poriadku stratil, keďže uznesením generálnej prokuratúry z 31. augusta 2021 doručeným obhajcovi sťažovateľa 2. septembra 2021 bolo právoplatné uznesenie o vznesení obvinenia zrušené.

29. Podľa názoru ústavného súdu za daného stavu nemožno súhlasiť so sťažovateľom zastávajúcim názor, podľa ktorého aj po zrušujúcom uznesení generálnej prokuratúry je potrebné považovať ho za tzv. materiálne obvineného, a umožniť mu preto obranu jeho práv tak, ako keby bol aj formálne obvinený. Konkrétne to má podľa názoru sťažovateľa znamenať, že hoci v súčasnosti nie je obvineným v zmysle Trestného poriadku, i napriek tomu by sa malo tak o jeho námietkach zaujatosti všetkých prokurátorov špeciálnej prokuratúry podaných pred zrušením vzneseného obvinenia, ako aj o námietkach podaných už po zrušení vzneseného obvinenia zákonným spôsobom konať a rozhodnúť.

30. Podľa ústavného súdu za súčasného procesného stavu v danej trestnej veci sťažovateľ zjavne nie je osobou oprávnenou domáhať sa rozhodnutia o jeho námietkach zaujatosti proti všetkým prokurátorom špeciálnej prokuratúry, keďže v dôsledku zmeny procesného postavenia sťažovateľa sa jeho námietky stali bezpredmetnými.

31. Naproti tomu, pokiaľ by došlo k novému vzneseniu obvinenia, sťažovateľ by opäť mohol námietku zaujatosti všetkých prokurátorov špeciálnej prokuratúry uplatniť, a to tak v rámci prípravného konania, ako aj následne po prípadnom podaní obžaloby pred všeobecnými súdmi.

32. K tvrdeniu sťažovateľa, podľa ktorého ak by bol znova aj formálne obvinený a získal by opäť procesné práva umožňujúce mu brániť sa voči nezákonným zásahom orgánov činných v trestnom konaní, príp. všeobecných súdov, mohlo by už byť neskoro, pretože by nikdy nebolo možné úplne zhojiť vzniknuté následky, treba uviesť, že toto tvrdenie sťažovateľa sa javí ako nekonkrétne. Nie je z neho totiž zrejmé, aké vzniknuté následky by už podľa jeho názoru nebolo možné úplne zhojiť. Vzhľadom na nekonkrétnu formuláciu námietky nie je možné sa ňou z pohľadu ústavného súdu vecne zaoberať a vysporiadať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu